

KINNITATUD
sotsiaalkaitseministri 29.03.2023
käskkirjaga nr 53

MUUDETUD
sotsiaalkaitseministri 16.12.2024
käskkirjaga nr 81

Laste ja perede toetamine

Toetuse andmise tingimuste abikõlblikkuse periood
01.01.2023–31.12.2027

Elluviija

Sotsiaalministeerium (laste ja perede osakond)

Partnerid

Sotsiaalkindlustusamet
Tervise Arengu Instituut
Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskus

Rakendusasutus

Sotsiaalministeerium (välisvahendite osakond)

Rakendusüksus

Riigi Tugiteenuste Keskus

Kaasrahastanud
Euroopa Liit

Eesti
tuleviku heaks

SISUKORD

1.	REGULEERIMISALA JA SEOSD EESTI RIIGI EESMÄRKIDEGA	3
1.1.	<i>Seosed Eesti pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“ eesmärkidega.....</i>	<i>3</i>
2.	TOETATAVAD TEGEVUSED	4
2.1.	<i>Vanemlike oskuste arendamine ja vanemluse toetamine ning laste riskikäitumise ennetamine.....</i>	<i>5</i>
2.2.	<i>Mitmekülgse abivajadusega laste ja nende perede toetamine</i>	<i>6</i>
2.3.	<i>Valdkondadeülese lastekaitse korraldusmudeli väljatöötamine</i>	<i>7</i>
2.4.	<i>Asendus- ja järelhooldusteenuse kvaliteedi parandamine ja mitmekesistamine ning perepõhise hoolduse arendamine</i>	<i>8</i>
2.5.	<i>Lapsi ja peresid ning tulemuslikku lastekaitsetööd toetavate IT-lahenduste loomine.....</i>	<i>9</i>
2.6.	<i>Peresõbraliku tööandja märgise programmi arendamine ja rakendamine</i>	<i>10</i>
2.7.	<i>Kohalikes omavalitsustes pereteenuste loomine ja arendamine</i>	<i>11</i>
2.8.	<i>Riigiabi</i>	<i>11</i>
3.	NÄITAJAD	11
4.	TEGEVUSTE EELARVE	13
5.	KULUDE ABIKÕLBLIKKUS	13
6.	TOETUSE MAKSMISE TINGIMUSED JA KORD.....	14
7.	ELLUVIIJA JA PARTNERI KOHUSTUSED	15
8.	ARUANDLUS	16
9.	TAT MUUTMINE	16
10.	FINANTSKORREKTSIOONI TEGEMISE ALUSED JA KORD.....	17
11.	VAIETE LAHENDAMINE	18

1. Reguleerimisala ja seosed Eesti riigi eesmärkidega

Käskkirjaga reguleeritakse ühtekuuluvuspoliitika fondide 2021–2027 meetmete nimekirja meetme 21.4.7.9 „Lastele ja peredele suunatud teenused on kvaliteetsed ja vastavad perede vajadustele“ toetuse andmise ja kasutamise tingimusi ja korda.

Toetuse andmise tingimused (edaspidi TAT) on seotud perioodi 2021–2027 ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava (edaspidi *rakenduskava*) poliitikaeesmärgiga nr 4 „Sotsiaalsem Eesti“ (prioriteet nr 6 „Sotsiaalsem Eesti“) ja ELi erieesmärgiga h¹ – soodustada aktiivset kaasamist, et edendada võrdseid võimalusi, diskrimineerimiskeeldu ja aktiivset osalemist, ning parandada eelkõige ebasoodsas olukorras olevate rühmade tööalast konkurentsivõimet.

TAT-ga on hõlmatud rakenduskava meetme 21.4.7.9 sekkumised „Laste ja perede toetamine“ ja „Laste riskikäitumise ennetamine“.

1.1. Seosed Eesti pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“ eesmärkidega

1.1.1. Toetuse andmine aitab kaasa Eesti riigi aastate 2023–2026 eelarvestrateegia heaolu tulemusvaldkonna laste ja perede programmi meetmega 1.2 „Laste ja perede heaolu ning vägivallaohvrite õiguste tagamine toimiva lastekaitse- ja ohvriabisüsteemi kaudu“ hõlmatud järgmiste tegevuste elluviimisele: 1.2.1 „Abivajavaid lapsi ja peresid toetavad teenused“, 1.2.2 „Lapsi ja peresid toetavate meetmete arendamine ja pakkumine“ ja 1.2.3 „Laste ja perede ning ohvriabi valdkonna arendamine“.

1.1.2. Eesti riigi pikaajalises arengustrateegias „Eesti 2035“² on prognoositud, et Eesti seisab silmitsi ühiskonna vananemisega seotud muutustega. 1990. aastatel ja hiljem sündinud väiksemaarvuliste põlvkondade pereloomelika jõudmise tõttu jääb Eestis rahvastiku loomulik iive prognooside kohaselt 2035. aastani mõõdukalt negatiivseks. Aastal 2035 on iga neljas Eesti elanik 65-aastane või vanem ja samal ajal väheneb tööealiste (15–64-aastased) arv ligi 35 000 inimese võrra. See tähendab ka pereloomelise rahvastiku vähenemist. Murettekitav on väike sündimus ja Eesti noorte soovitud laste arvu vähenemine. Summaarne sündimuskordaja on küll tõusmas (1,66), kuid kasvab ka naiste keskmine vanus lapse sünnil. Rahvastikum muutused nõuavad nii kestlikku rahvastikupoliitikat, toetavat keskkonda pakkuvat laste-, noorte-, haridus-, pere- ja tervisepoliitikat, suurt tööhõivet soodustavate meetmete arendamist, eakate tööelu kestuse pikendamist ja väärrika vananemise toetamist, sissērännanute sihipärast kohanemist ja lõimumist Eesti keele- ja kultuuriruumi ning Eestis elavate inimeste ja rahvuskaaslaste osalemist ühiskondlikes ja kultuurilistes tegevustes kui ka sobivate tervishoiu- ja sotsiaalteenuste tagamist. Meetme tegevused arvestavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 2021/1060³ artiklis 9 nimetatud horisontaalseid põhimõtteid ning panustavad „Eesti 2035“ sihi „Hooliv ühiskond“ saavutamisse. Nimetatud sihi saavutamist soolist võrdõiguslikkust, võrdseid võimalusi ja ligipääsetavust toetaval moel mõõdetakse järgmiste „Eesti 2035“ mõõdikutega:

- 1) soolise võrdõiguslikkuse indeks;
- 2) hoolivuse ja koostöömeelsuse mõõdik;

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1057, millega luuakse Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+) ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1296/2013 (ELT L 231, 30.06.2021, lk 21–59), artikli 4 lõike 1 punkt h.

² Eesti riigi pikaajaline arengustrateegia „Eesti 2035“, <https://www.valitsus.ee/strateegia-eesi-2035-arengukavad-ja-planeering/strateegia/arenguvajadused>

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid (ELT L 231, 30.06.2021, lk 159–706).

3) ligipääsetavuse näitaja.

Lisaks mõõdetakse sihi „Hooliv ühiskond“ saavutamist „Eesti 2035“ mõõdikuga „Püsiva suhtelise vaesuse määr“. TAT tegevustega panustatakse selle näitaja sihttaseme suunas liikumisse regionaalset tasakaalustatust toetaval moel.

1.1.3. TAT tegevustega aidatakse kaasa eelviidatud sihi „Hooliv ühiskond“ saavutamisele. Vanemahariduse ja pereteenuste arendamisel seatakse üheks eesmärgiks naiste ja meeste võrdsem osalus hoolduskohustuste täitmisel. Erilist tähelepanu pööratakse isade vanemlike oskuste arendamisele ning vanemaharidust toetavates programmides ja sekkumistes osalemise soodustamisele. Peresõbraliku töödaja märgise programmi rakendamine toetab otseselt töötajate (nii naiste kui meeste) töö- ja pereelu ühitamist. Loodavate või arendatavate teenuste puhul tagatakse ligipääsetavus, arvestades teenusesaajate erinevaid võimeid ja vajadusi (sh lapsed, erivajadusega inimesed). Nii mitmekülgse abivajadusega laste tugisüsteemi arendamise kui ka asendus- ja järelhooldusteenuse kvaliteedi parandamise ja mitmekesistamise tegevustes on kesksel kohal vajaliku abi ja teenuste kättesaadavuse parandamine ning lapsesõbralike teekondade loomine, mis nõuab sihtrühmaks olevate laste ja nende vanemate lisavajaduste arvestamist. Samuti tagatakse ligipääsetavus lapsi ja peresid ning tulemuslikku lastekaitsetööd toetavate IT-lahenduste loomise tegevuse raames loodud või parendatud infosüsteemides ja keskkondades. Mitmekülgse abivajadusega lastele vajaduspõhiste teenuste arendamine, sh nende kvaliteedi ja kättesaadavuse parandamine, suurendab ka kehvas sotsiaalmajanduslikus olukorras olevate perede heaolu ning toetab neis peredes kasvavate laste hilisemat toimetulekut ja konkurentsivõimet tööturul, takistades vaesuse põlvkondlikku edasikandumist.

1.1.4. Heaolu arengukava kohaselt on Eestis 2020. aasta seisuga 36 500 abivajavat last ehk 14% kõigist lastest vajavad sotsiaal-, haridus- ja/või tervishoiuvaldkonnast suuremal või vähemal määral lisatuge. Abivajavatele lastele ja nende peredele pakutakse mitmeid teenuseid ja tugimeetmeid, ent abi saamine võib olla keeruline ja aeganõudev ega toeta probleemide ennetamist. Lapse abivajaduse hindamine ja abi osutamine on eri valdkondade ja asutuste vahel killustunud, osapoolte rollid on ebaselged ning puudub terviklik ülevaade perele vajalikust toest. Puudus on vanemaharidusest ja üldisest vanemliku toimetuleku toetamisest eri vanuses laste vanemate puhul. Kohaliku omavalitsuse (edaspidi KOV) üksustel on ulatuslik enesekorraldusõigus lastekaitse korraldamiseks, kuid olemasolevad juhtimis- ja kvaliteedisüsteemid ei ole piisavad, et lastekaitsetöötajaid tööalaselt toetada ja motiveerida ning tagada nende tegevuse nõuetekohasus. Lastekaitsetöö ei ole alati selgelt eesmärgistatud, lapse ja tema perekonna kaasamine on vähene ega võimesta neid vajalikke muutusi ellu viima. Puudus on ka riiklikest juhistest ja standarditest nii üldiseks juhtumitööks kui eri sihtrühmade vajaduspõhiseks abistamiseks. Vähe on spetsiifiliste vajadustega lastele mõeldud kompleksteenuseid ning mitmed teenused on omakorda seotud puude raskusastmega, mis vähendab võimalusi ennetavaks ja kiireks abi pakkumiseks. Nende probleemide lahendamiseks pööratakse arengukava perioodil täiendavat tähelepanu nii lapsi ja peresid toetava keskkonna loomisele ja ennetusele kui ka sihitatud sekkumistele, fookuses on praeguse lastekaitsekorralduse parandamine ning eriti haavatavate sihtrühmade toetamine.

2. Toetatavad tegevused

TAT üldine eesmärk on toetada seda, et Eesti oleks hea paik pere loomiseks ja laste kasvatamiseks ning Eesti lapsed oleksid õnnelikud, kasvades hoolivas, kaasavas, turvalises ja arendavas keskkonnas. Tegevuste käigus tagatakse eri soost, vanusest, piirkonnast ja rahvusest sihtrühma liikmetele võrdsed võimalused tegevustes osaleda ja nendest kasu saada.

Meetmest toetatakse tegevusi, mis ei kahjusta oluliselt keskkonnaneesmärke Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.06.2020, lk 13–43), artikli 17 tähenduses. TAT tegevused toetavad Euroopa lastegarantii rakendamist.

Kavandatud tegevustel ei ole negatiivset keskkonnamõju, nendel on positiivne mõju laste ja perede heaolule. TAT tegevuste raames arendatakse sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistrit (STAR) kasutajasõbralikumaks ja mugavamaks, mille tulemusel väheneb paberdokumentide kasutamine. Luues võimalused andmevahetuseks erinevate asutustega, väheneb meili teel tehtavate päringute ja kirjavahetuste arv, mis kokkuvõttes vähendab ka digiprüügi tekkimist. Ka muud tegevused viiakse ellu keskkonnasäästlikult, näiteks hoidutakse koolituste korraldamisel pabermaterjalide tootmisest või taaskasutatakse materjale maksimaalselt. Üritusi korraldatakse läbimõeldult, et nendel osalemise ökoloogiline jalajälg oleks vähim⁴. Tegevusteks vajalike teenuste ja toodete hankimisel on soovitatav kasutada keskkonnahoidlike riigihangete põhimõtteid⁵.

Tegevused vastavad rakenduskava seirekomisjoni kinnitatud valikukriteeriumidele ja -metoodikale vastavalt ühendmääruse §-le 7.

Tegevused kirjutatakse täiendavalt ja detailsemalt lahti aastapõhises tegevuskavas.

2.1. Vanemlike oskuste arendamine ja vanemluse toetamine ning laste riskikäitumise ennetamine

2.1.1. Tegevuse eesmärk

Eesmärk on luua toetavad meetmed lapseootel ja lapse saanud peredele, suurendada lapsevanemate teadlikkust vanema rollist lapse arengu toetamisel, tagades seeläbi abivajavate laste parema märkamise ning selliste perede toetamise. Oluline on arendada igas eas (0–18-aastaste) laste vanematele mõeldud vanemaharidust toetavaid programme ja sekkumisi ning parandada nende kättesaadavust üle Eesti, pöörates sealjuures erilist tähelepanu isade osaluse suurendamisele vanemlike oskusi arendavates ja vanemlust toetavates tegevustes.

2.1.2. Tegevuse sisu

Töötatakse välja esimest korda lapseootel olevatele vanematele mõeldud vanemlust toetava teabe- ja õppematerjali pakett ning lapseootel ja väikelaste vanematele mõeldud vanemlike oskuste arendamise programm. Samuti arendatakse tõenduspõhiseid vanemlusprogramme ja sekkumisi vähem kaetud sihtrühmadele (8–12-aastaste laste vanemad) ning tehakse need üle riigi kättesaadavaks. Lisaks tehakse tegevusi lastele, sealhulgas rakendatakse tunnustatud ja tõenduspõhise ennetustegevusena üle Eesti käitumisoskuste mängu „Veel parem“ ehk VEPA metoodikat, et toetada laste ja noorte vaimset tervist ning kaitsta neid võimaliku riskikäitumise eest.

2.1.3. Tegevuse tulemus

Arendustegevuste tulemusena on loodud vanemlust toetav teabe- ja õppematerjalide pakett ning kasutusele on võetud uued vanemlusprogrammid, mis toetavad positiivseid ja vägivaltatuid kasvatuseetodeid, pere- ja paarisuhteid ning pereliikmete vaimset tervist. Peredele mõeldud teenuste

⁴ [Keskkonnahoidlike sündmuste juhend, Kliimaministeerium](#)

⁵ <https://envir.ee/ringmajandus/ringmajandus/keskkonnahoidlikud-riigihanked>.

arendamise ja kättesaadavuse parandamisega on tagatud pere abivajaduse varajasem märkamine ja õigeaegne tugi, mis parandab laste heaolu. VEPA meetodika rakendamise tulemusena väheneb lastel vaimse tervise ja käitumisega seotud raskuste esinemise tõenäosus ning paraneb nende eneseregulatsioon.

2.1.4. Sihtrühm

Lapseootel ja lastega pered ning laste ja peredega töötavad spetsialistid

2.1.5. Tegevuse abikõlblikkuse periood

01.01.2023–31.12.2027

2.1.6. Tegevuse elluviijad

Tegevuse elluviija on Sotsiaalministeerium ja partnerid on Tervise Arengu Instituut ja Sotsiaalkindlustusamet.

2.2. Mitmekülgse abivajadusega laste ja nende perede toetamine

2.2.1. Tegevuse eesmärk

Eesmärk on välja arendada mitmekesine ja vajaduspõhine tugisüsteem suure ja mitmekülgse abivajadusega lastele, kes oma traumeerivate lapsepõlvkogemuste või erivajaduse tõttu vajavad pikaajalist ja lõimitud abi mitmes valdkonnas, sealhulgas füüsilise või tervisliku, psühholoogilise või emotsionaalse, sotsiaalse, kognitiivse või haridusliku heaolu toetamist. Tegevuste eesmärk on hoida ära laste abivajaduse süvenemist ning toetada juba tõsise ja kompleksse abivajadusega lapsi ja nende peresid ohvriabi teenuste kaudu seeläbi, et toetatakse laste arengut ning hilisemat iseseisvat toimetulekut ja ühiskonnaelus osalemist. Lisaks on eesmärk parandada valdkondade vahelist koostööd laste sotsiaalse tõrjutuse ja vaesuse vähendamiseks, samuti suurendada laste teadlikkust oma õigustest ja nende kaitsest ning laste osalust oma heaolu puudutavate küsimuste osas. Laste mitmekülgse abivajaduse ennetamisse panustatakse ka ennetustegevustega, mille eesmärk on vähendada vaimset, füüsilist ja seksuaalset väärkohtlemist, mis last tõsiselt ja pikka aega kahjustab.

2.2.2. Tegevuse sisu

Töötatakse välja ja tehakse paremini kättesaadavaks sihtrühmaks olevate laste abivajaduse tuvastamise ja sobiva abi tagamise meetmed (sh hindamisvahendid) ja sekkumised, mis hõlmavad nii ennetusliku iseloomuga sotsiaalprogramme, spetsiifilisi teraapiaid jt vaimset tervist toetavaid teenuseid, ambulatoorseid teenuseid kui ka ööpäevaringset rehabilitatsiooniteenust kõige intensiivsema sekkumisena. Lisaks uute sekkumiste arendamisele arendatakse ka juba olemasolevate sekkumiste sisu ja kvaliteeti ning parandatakse teenuste kättesaadavust ja ligipääsetavust. Meetmete arendamisel kaasatakse sihtrühmaks olevaid lapsi ja noori. Erilist tähelepanu pööratakse eri valdkondade asutuste ja spetsialistide vahelise koostöö edendamisele, et tagada lapse ja pere võimalikult lapsesõbralik abistamine. Toetatakse ja koordineeritakse koostööd valdkondade vahel, et viia ellu Euroopa lastegarantii eesmärged ning vähendada laste sotsiaalset tõrjutust ja vaesust. Samuti viiakse ellu tegevusi, mis suurendavad laste endi kaasatust oma heaolu ja kaitset puudutavate küsimuste käsitlemisel. Lisaks koolitatakse lastega töötavaid spetsialiste, et parandada nende traumateadlikkust ja -pädevust ning üldist kompetentsust suure ja mitmekülgse abivajadusega lastega töötamisel. Ennetustegevused on suunatud eelkõige perevägivald ja laste seksuaalse väärkohtlemise ennetamisele, eraldi tähelepanuga väärkohtlemise ennetamisele veebikeskkonnas. Sel eesmärgil

suurendatakse laste ja noorte teadlikkust lähisuhte- ja seksuaalvägivallast ning turvalisest internetikasutusest, samuti parandatakse nõustamisteenuste kättesaadavust sihtrühmale. Tegevuste elluviimise toetamiseks kaasatakse välismentoreid, tehakse koostööd välisekspertidega ja korraldatakse õppevisiite välisriikidesse.

2.2.3. Tegevuse tulemus

Tegevuse tulemusena on loodud vajaduspõhine tugisüsteem suure ja mitmekülgse abivajadusega lastele, mis tagab vajalike tööriistade, meetodite, teenuste ja muude sekkumiste olemasolu nii lastele kui nende peredele, samuti meetmete optimaalse kättesaadavuse ning nende lastega töötavate spetsialistide piisava traumateadlikkuse ja vajalikud erioskused. Suurenenud on laste ja noorte teadlikkus lähisuhte- ja seksuaalvägivallast ning paranenud on riskirühmadele mõeldud nõustamisteenuste kättesaadavus. Koostöö eri valdkondade vahel sotsiaalses tõrjutuses ja vaesuses või selle riskis elavate laste abistamiseks on suurenenud, samuti on suurenenud laste teadlikkus oma õigustest ja nende kaitsest.

2.2.4. Sihtrühm

Sihtrühma kuuluvad füüsiliselt, seksuaalselt või vaimselt väärkoheldud (sh vanemast võõrandatud) ja muu traumakogemusega lapsed, hooletusse jäetud lapsed, sünniperest eraldatud lapsed, psüühikahäirega lapsed, tõsise riskikäitumisega ja õigusrikkumisi toime pannud lapsed, ennast või teisi kahjustava käitumisega lapsed, nende vanemad ja hooldajad ning nende laste ja peredega töötavad spetsialistid, samuti lapsed, keda ohustab vaesus või sotsiaalne tõrjutus. Ennetustegevuste sihtrühm on laiemalt lapsed ja noored, samuti täiskasvanud, kes võivad lapsi väärkohelda.

2.2.5. Tegevuse abikõlblikkuse periood

01.01.2023–31.12.2027

2.2.6. Tegevuse elluviija ja partnerid

Tegevuse elluviija on Sotsiaalministeerium ning partnerid on Sotsiaalkindlustusamet ja Tervise Arengu Instituut.

2.3. Valdkondadeülese lastekaitse korraldusmudeli väljatöötamine

2.3.1. Tegevuse eesmärk

Eesmärk on välja töötada valdkondadeülene lastekaitse korraldusmudel, et parandada nii kohaliku kui ka riigi tasandi lastekaitse kvaliteeti, sealhulgas tihedama valdkondadevahelise koostöö abil, ja tagada seeläbi abivajavate laste parem märkamine ning laste ja nende perede tulemuslik toetamine.

2.3.2. Tegevuse sisu

Eesmärgi saavutamiseks on vaja välja töötada hästi struktureeritud, ühetaoline ning last ja peret kaasav lastekaitsetöö juhtumikorralduse mudel, et tagada selgelt eesmärgistatud ja tulemuslik abistamine. Samuti töötatakse välja ja võetakse kasutusele lastega töötavatele spetsialistidele mõeldud tööriistad, sh tõendus- või teaduspõhised hindamisvahendid ja võrgustikutöö instrumendid. Lisaks tõhusatele töövahenditele mõjutab lastekaitsetöötajate tööalast heaolu ja professionaalsust organisatsioonikäitumine, mistõttu on vaja parandada juhtimisoskust KOV-i üksustes, kus töötab enamik lastekaitse spetsialiste. Samuti arendatakse sisemise ja välise järelevalve korraldust

lastekaitsevaldkonnas ning edendatakse laste endi kaasatust valdkonna arendamisse. Tegevuste elluviimise toetamiseks kaasatakse välismentoreid, tehakse koostööd välisekspertidega, tehakse õppevisiite välisriikidesse, korraldatakse ja teavitustegevusi.

2.3.3. Tegevuse tulemus

Tegevuse tulemusena on loodud või kohandatud ning rakendatud partnerlussuhtel põhinev ja laste turvalisust tagav lastekaitsetöö juhtumikorralduse mudel, samuti on võimestatud KOV-i lastekaitse juhtimistasandit ning suurendatud laste osalusvõimalusi valdkonna arendamises ja otsustusprotsessides.

2.3.4. Sihtrühm

Abivajavad lapsed ja nende pered, KOV-i üksused ning lastega ja laste heaks töötavad spetsialistid

2.3.5. Tegevuse abikõlblikkuse periood

01.01.2023–31.12.2027

2.3.6. Tegevuse elluvijja ja partner

Tegevuse elluvijja on Sotsiaalministeerium ja partner on Sotsiaalkindlustusamet.

2.4. Asendus- ja järelhooldusteenuse kvaliteedi parandamine ja mitmekesistamine ning perepõhise hoolduse arendamine

2.4.1. Tegevuse eesmärk

Tegevuse eesmärk on soodustada institutsionaalse hoolduse asemel perepõhise asendushoolduse edendamist, parandada asendushoolduse kvaliteeti ja arendada asendushoolduselt iseseisvasse ellu astuvatele noortele pakutavat tuge.

2.4.2. Tegevuse sisu

TAT vahenditest toetatakse tegevusi, mis aitavad ennetada asendushooldusele paigutamist, panustavad teenuste kvaliteedi arendamisse ja perepõhise hoolduse edendamisse ning aitavad tagada asendushooldusel olevate laste õigusi ja heaolu. Olulist tähelepanu pööratakse spetsiifilisema vajadusega asendushooldusel olevatele lastele ja neile vajaliku toe väljaarendamisele. Samuti viiakse ellu tegevusi, mis toetavad asendushoolduselt ellu astuvate noorte iseseisvat toimetulekut, õigusi ja heaolu, ning tegevusi, mis toetavad asendushooldusel kasvanud isikuid. Samuti toetatakse asendushooldusvaldkonnas planeeritavate seadusemuudatuste rakendamist, mis panustavad TAT-ga samade eesmärkide saavutamisse.

2.4.3. Tegevuse tulemus

Tegevuse tulemusena paraneb KOV-ides riskiperede toetamine eesmärgiga ennetada laste sattumist asendushooldusele. Lisaks suureneb perepõhise hoolduse osakaal nende laste puhul, kes suunatakse asendushooldusele. Paraneb ka asendushoolduse kvaliteet tervikuna, samuti paraneb asendushooldusel kasvanud isikutele pakutav tugi.

2.4.4. Sihtrühm

Asendushooldusel olevad lapsed, asendushooldusel kasvanud isikud, asendushooldusteenuse, järelhooldusteenuse ja turvakoduteenuse pakkujad, KOV-id, lastega töötavad spetsialistid ja võrgustikuliikmed

2.4.5. Tegevuse abikõlblikkuse periood

01.01.2023–31.12.2027

2.4.6. Tegevuse elluviija ja partner

Tegevuse elluviija on Sotsiaalministeerium ja partner Sotsiaalkindlustusamet.

2.5. Lapsi ja peresid ning tulemuslikku lastekaitsetööd toetavate IT-lahenduste loomine

2.5.1. Tegevuse eesmärk

Eesmärk on luua lastekaitsetöö tegemiseks toetav ja kasutajasõbralik keskkond, mis aitab lastekaitsetöötajatel ja teistel lastega töötavatel spetsialistidel last ja peret tulemuslikumalt toetada. Lisaks on eesmärk toetada riikliku perelepitusteenuse osutamiseks kasutajasõbraliku iseteeninduskeskkonna loomist ja vajalike andmete vahetamist teiste asutuste vahel.

2.5.2. Tegevuse sisu

Tulemusliku lastekaitsetöö toetamiseks luuakse IT-lahendused, mis tagavad erinevate andmete automatiseeritud liikumise, sh valdkondade vahel, ning mugava ja kasutajasõbraliku keskkonna lastekaitsejuhtumite menetlemiseks ja teenuste osutamiseks. Lisaks luuakse mugav iseteeninduskeskkond riikliku perelepitusteenuse paremaks osutamiseks. Tegevuse elluviimiseks teeb Sotsiaalkindlustusamet ärianalüüsi ning tehnilised arendused teeb Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskus.

2.5.3. Tegevuse tulemus

Tegevuse tulemusena on loodud kasutajasõbralik, ligipääsetav ja vajalike funktsionaalsustega keskkond lastekaitsetöö tegemiseks. Lisaks on tegevuse tulemusena välja arendatud nii lapsevanemate kui ka spetsialistide jaoks lihtne ja mugav keskkond riikliku perelepitusteenuse kasutamiseks.

2.5.4. Sihtrühm

Lapsed ja pered, Sotsiaalkindlustusamet (laste heaolu ja perelepitusteenuse spetsialistid), KOV-i üksused, lastega töötavad spetsialistid

2.5.5. Tegevuse abikõlblikkuse periood

01.01.2023–31.12.2027

2.5.6. Tegevuse elluviija ja partnerid

Tegevuse elluviija on Sotsiaalministeerium ning partnerid on Sotsiaalkindlustusamet ja Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskus.

2.6. Peresõbraliku tööandja märgise programmi arendamine ja rakendamine

2.6.1. Tegevuse eesmärk

Tegevuse eesmärk on jätkata peresõbraliku tööandja mudeli arendamist ja rakendamist, mõjutades töövaldkonda parema töö- ja pereelu ühitamisega, mis vähendab töötavatel või töötada soovivatel lapsevanematel, lähedaste eest hoolitsevatel inimestel ja oma oskusi täiendada soovivatel inimestel riski jääda tööturult kõrvale.

2.6.2. Tegevuse sisu

Jätkatakse peresõbraliku tööandja märgise mudeli arendamist ja rakendamist, mis soodustab organisatsioonide töötaja- ja peresõbralikumaks muutumist. Märgise mudeli eripäraks on see, et tööandja saab teatud perioodi jooksul võtta kasutusele erinevaid töö- ja pereelu ühitamise meetodeid ning neid praktiseerida. Protsessi käigus annavad konsultandid nõu ning jälgivad meetodi kasutusele võtmist ja selle sobivust ja juurutamist tööandja kultuuri. Tööandja ei pea olema eelnevalt ise töö- ja pereelu ühitamise meetodeid kasutanud, kuid on valmis seda tegema ning soovib konsultantide abiga neid ellu viia. Seega on kõigil tööandjatel võimalik mudeli protsessis osaleda ning jätkata seejärel jätkusuutliku töötaja- ja peresõbraliku töökultuuriga. Mudeli protsessis osalenud tööandja on tunnustatud kui tööandja, kes on edukalt oma organisatsioonikultuuri juurutanud töötaja- ja peresõbralikke meetodeid. Märgise mudeli protsessi läbinud tööandjale kingitud tunnustus on töötajale kindluseks, et selles organisatsioonis väärtustatakse töötajat ning hinnatakse tema vajadust hoida tasakaalu töö- ja pereelu vahel.

Toetatakse peresõbraliku tööandja märgise arendamist ja rakendamist, mille eesmärk on alg- ja lõppmärgise väljaandmine (sh sõltumatute hindamiskomisjoni liikmete töö korraldamine), märgise programmi jooksul tööandjate nõustamine, koolitused tööandjatele jms ning arendustegevused. Toetava tegevusena tehakse teavitustegevusi, mille eesmärk on regulaarselt tutvustada peresõbraliku tööandja märgist ja kujundada sellest üldtuntud kvaliteedimärk, mis annab teadmise nii töötajale kui tööandjale, et seda märgist omav tööandja on pere- ja töötajasõbralik, samuti laiem kommunikatsioon töö- ja pereelu ühitamisest. Korraldatakse ka tunnustusüritus, hallatakse tööeluportaali peresõbraliku tööandja märgise teemalise alalehe sisu ja tehakse arendustegevusi.

2.6.3. Tegevuse tulemus

Tegevuse tulemusena jätkatakse peresõbraliku tööandja märgise programmi arendamist ja rakendamist, kaasates programmi igal aastal kuni 25 uut tööandjat. Kommunikatsioonitegevuse tulemusena suureneb ühiskonnas teadlikkus töö- ja pereelu ühitamisest.

2.6.4. Sihtrühm

Poliitikakujundajad, tööandjad ja töötajad

2.6.5. Tegevuse abikõlblikkuse periood

01.01.2024–31.12.2027

2.6.6. Tegevuse elluviija

Tegevuse elluviija on Sotsiaalministeerium.

2.7. Kohalikes omavalitsustes pereteenuste loomine ja arendamine

2.7.1. Tegevuse eesmärk

Eesmärk on luua ja arendada ennetus- ja peretöökeskusi ning suurendada KOV-is perede paremaks toimetulekuks pakutavate pereteenuste arvu ja kättesaadavust.

2.7.2. Tegevuse sisu

Toetatakse kogukondlike ennetus- ja peretöökeskuste loomist ning peredele mõeldud teenuste arendamist kohalikul tasandil lõimitud tervishoiu- ja sotsiaalteenuste pakkumisega, arvestades pere vajadust täiendava toe järele enne ja pärast lapse sündi. Pereteenused on enne ja pärast lapse sündi peredele mõeldud teenused, mis toetavad lapse heaolu ja pere toimetulekut (vanemlust ja paarisuhteid toetavad programmid ja meetmed, terviseedendus, tugigrupid, pereteraapia või muud teenused, mis toetavad perede toimetulekut).

2.7.3. Tegevuse tulemus

Pereteenuste arendamise ja kättesaadavuse parandamisega on tagatud pere abivajaduse varajasem märkamine ja õigeaegne tugi, mis parandab laste heaolu. Uued ennetus- ja peretöökeskused KOV-ides tagavad laste ja perede heaolu süsteemse ennetustöö ja varajase märkamise kaudu. Tegevuse tulemusena kasvab KOV-ides pakutavate pereteenuste arv ja kättesaadavus ning pereteenuste saajate arv.

2.7.4. Sihtrühm

Lapseootel ja lastega pered ning laste või peredega töötavad spetsialistid

2.7.5. Tegevuse abikõlblikkuse periood

01.04.2023–31.12.2027

2.7.6. Tegevuse elluviija

Tegevuse elluviija on Sotsiaalministeerium.

2.8. Riigiabi

Käesoleva TAT raames antav toetus ei ole riigiabi.

3. Näitajad

	Näitaja nimetus ja määramine	Algtase (2022)	Sihttase (2024)	Sihttase (2027)	Selgitav teave
--	------------------------------	----------------	-----------------	-----------------	----------------

Meetmete nimekirja väljundnäitaja	Lastekaitse korraldusmudeli väljatöötamine (möötühikuks on mudel)	0	0	1	Sellesse näitajasse panustab tegevus 2.3 „Valdkondadeülese lastekaitse korraldusmudeli väljatöötamine“. Lastekaitse korraldusmudeli väljatöötamise sihttaseme saavutamist mõõdetakse lastekaitseeaduse muudatuste jõustumisega. Sihttaseme saavutamist raporteerib elluvijja, kui sihttase on saavutatud.
Meetmete nimekirja väljundnäitaja	Riskis olevatele lastele/noortele sekkumiste väljatöötamine (möötühikuks on sekkumiste arv)	0	2	5	Sellesse näitajasse panustavad tegevused 2.1 „Vanemlike oskuste arendamine ja toetamine ning laste riskikäitumise ennetamine“, 2.2 „Mitmekülgse abivajadusega laste ja nende perede toetamine“ ja 2.4 „Asendus- ja järelhooldusteenuse kvaliteedi parandamine ja mitmekesistamine ning perepõhise hoolduse arendamine“. Riskiolukorras olevate laste ja noorte sekkumine on välja töötatud, kui on loodud sekkumise kirjelduse dokument. 2024. aastaks peaks olema välja töötatud vähemalt 2 sekkumist ja 2027. aastaks 5 sekkumist, mille alusel saab raporteerida, et sekkumised on välja töötatud.
Meetmete nimekirja tulemusnäitaja	Lastekaitse korraldusmudeli rakendamine (möötühikuks on mudel)	0	0	1	Sellesse näitajasse panustab tegevus 2.3 „Valdkondadeülese lastekaitse korraldusmudeli väljatöötamine“. Rakendamist raporteerib elluvijja, kui tulemusnäitaja

					on saavutatud.
Meetmete nimekirja tulemusnäitaja	Riskis olevatele lastele/noortele sekkumiste rakendamine (mõõtühikuks on number)	0	2	5	Sellesse näitajasse panustavad tegevused 2.1 „Vanemlike oskuste arendamine ja toetamine ning laste riskikäitumise ennetamine“, 2.2 „Mitmekülgse abivajadusega laste ja nende perede toetamine“ ja 2.4 „Asendus- ja järelhooldusteenuse kvaliteedi parandamine ja mitmekesistamine ning peregõhise hoolduse arendamine“. Näitaja raporteerimise allikaks on sekkumiste kirjelduse dokumendid.
TAT-spetsiifiline tulemusnäitaja	Peregõhisel asendushooldusel olevate laste osakaal kõigist asendushooldusel viibivatest lastest (mõõtühikuks on osakaal)	65%	66%	69%	Sellesse näitajasse panustab tegevus 2.4 „Asendus- ja järelhooldusteenuse kvaliteedi parandamine ja mitmekesistamine ning peregõhise hoolduse arendamine“.
TAT-spetsiifiline näitaja	Teenust saanud inimeste arv (mõõtühikuks on arv)	0	400	1000	Sellesse näitajasse panustab tegevus 2.1 „Vanemlike oskuste arendamine ja toetamine ning laste riskikäitumise ennetamine“.
TAT-spetsiifiline näitaja	Teenust saanud inimeste arv (mõõtühikuks on arv)	0	200	500	Sellesse näitajasse panustab tegevus 2.7 „Kohalikes omavalitsustes pereteenuste loomine ja arendamine“.

4. Tegevuste eelarve

		Summa	Osakaal
1	ESF+i toetus	22 294 276	70%
2	Riiklik kaasfinantseering	9 554 690	30%
3	Eelarve kokku	31 848 965	100%

5. Kulude abikõlblikkus

5.1. Abikõlblike kulude kindlaks määramisel lähtutakse Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määruse nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvuspoliitika ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused“ (edaspidi *ühendmäärus*) §-dest 15–17 ja 21.

5.2. TAT kaudsed kulud loetakse abikõblilikuks ainult ühtse määra alusel, mis on 15% TAT otsestest personalikuludest. TAT otsesteks personalikuludeks on ühendmääruse § 21 lõike 3 nimetatud kulud.

5.3. Abikõblilikud otsesed kulud on tegevuste elluviimiseks vajalikud kulud, sh Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määruse nr 54 „Perioodi 2021–2027 ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide vahendite andmisest avalikkuse teavitamine“ § 2 lõikes 3 sätestatud teavitusürituse kulud.

5.4. Abikõblilikud on TAT elluviimise projektijuhtide, kommunikatsiooninõuniku, valdkonna spetsialistide ja teenuseosutajate õppereiside ja väliskoolituste (sh konverentside) lähetuskulu või neil osalemise kulu välisriikidesse (Euroopa Liidu liikmesriigid, Ühendkuningriik ja Euroopa Majanduspiirkonna riigid), sh majutus-, transpordi-, kindlustuse, toitlustuse, päevaraha, lennupiletite, osalemistasu ja muud kulud (nt viisakulud) ning Eestis või välisriigis kohapeal tekkiv transpordi- või muu kulu (nt turismimaks), asutusesisese lähetuste korra ja riigisisestes õigusaktides kehtestatud piirmäärade kohaselt.

5.4. Lisaks ühendmääruse §-s 17 nimetatud kuludele on TAT raames abikõblimatud järgmised kulud:

5.4.1 hoonestatud ja hoonestamata maa, kinnisvara ja mootorsõiduki ost;

6. Toetuse maksmise tingimused ja kord

6.1. Toetust makstakse vastavalt ühendmääruse §-dele 26–28, kui abikõblilik kulu on tekkinud ja see on tasutud. Kaudseid kulusid hüvitatakse punkti 5.2 kohaselt ühtse määra alusel.

6.2. Enne esimese makse saamist peab elluviija esitama rakendusüksusele (edaspidi RÜ):

6.2.1 väljavõtte oma raamatupidamise sise-eeskirjast, milles on kirjeldatud, kuidas TAT kulusid ja tasumist eristatakse raamatupidamises muudest TAT rakendaja kuludest;

6.2.2 viite riigihangete tegemise korrale asutuses;

6.2.3 edasivolitatud õiguste korral esindusõigusliku isiku antud volituse koopia.

6.3. Punktis 6.2 nimetatud dokumente ei pea esitama, kui elluviija on varasema TAT rakendamisel nimetatud dokumendid esitanud ja neid ei ole enne uue TAT rakendamist muudetud. Elluviija esitab RÜ-le sellekohase kirjaliku kinnituse.

6.4. Makse saamise aluseks olevaid dokumente ja tõendeid esitab elluviija RÜ-le e-toetuse keskkonna kaudu kõige harvem üks kord kvartalis ja kõige sagedamini üks kord kuus.

6.5. Makse aluseks olevate dokumentide menetlusaeg on kuni 80 kalendripäeva dokumentide saamisest arvates. RÜ maksab toetuse elluviijale välja, kui on tuvastanud hüvitamisele esitatud kulude abikõblikkuse.

6.6. RÜ ja korraldusasutuse õigused ja kohustused makse menetlemise peatamisel ja maksest keeldumisel on sätestatud ühendmääruse §-s 33.

6.7. Lõppmakse saamiseks esitatavad dokumendid esitatakse koos TAT lõpparuandega RÜ-le hiljemalt 17. jaanuariks 2030.

7. Elluviija ja partneri kohustused

7.1. Elluviija ja TAT partner peavad täitma lisaks TAT-s sätestatud kohustustele ühendmääruse §-des 10 ja 11 toetuse saajale kehtestatud kohustusi, sh avalikkuse teavitamisel järgima Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määruses nr 54 „Perioodi 2021– 2027 ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide vahendite andmisest avalikkuse teavitamine“ sätestatud nõudeid.

7.2. Ühtlasi on elluviija kohustatud:

7.2.1 esitama RA-le TAT järgmis(t)e eelarveaasta(te) eelarve kulukohtade kaupa kinnitamiseks jooksva aasta 1. novembriks;

7.2.2 esitama punktis 7.2.1 nimetatud dokumendid peale nende kinnitamist viie tööpäeva jooksul RÜ-le;

7.2.3 esitama RA nõudmisel TAT eelarve jagunemise aastate ja eelarveartiklite kaupa;

7.2.4 rakendama TAT-d vastavalt kinnitatud eelarvele;

7.2.5 esitama RA-le TAT eelarve täitmise aruande iga kuu 15. kuupäevaks eelmise kuu kohta RA poolt välja töötatud vormil;

7.2.6 esitama RÜ-le järgneva eelarveaasta väljamaksete prognoosi 10. detsembriks või kümne tööpäeva jooksul peale eelarve kinnitamist; esimese eelarveaasta väljamaksete prognoos tuleb esitada 15 tööpäeva jooksul TAT kinnitamisest;

7.2.7 esitama korrigeeritud prognoosi järelejäänud eelarveaasta kohta, kui punktis 6 nimetatud maksetaotlus erineb rohkem kui ¼ võrra punktis 7.2.6 esitatud prognoosist;

7.2.8 korraldama teavitusürituse vastavalt Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määruse nr 54 „Perioodi 2021–2027 ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide vahendite andmisest avalikkuse teavitamine“ § 2 lõikele 3;

7.2.9 edastama RÜ-le info enda ja partneri riigihankega seotud dokumentide kohta järgmiselt:

7.2.9.1 teavitama kümme tööpäeva enne riigihanke alustamist riigihanke alusdokumentide koostamisest riigihangete registris ning võimaldama juurdepääsuõigused vaatlejana;

7.2.9.2 teavitama riigihanke alusdokumentide muudatustest viie tööpäeva jooksul nende esitamisest riigihangete registrile;

7.2.9.3 edastama hankelepingu muudatused viis tööpäeva enne muudatuskokkuleppe sõlmimist;

7.2.9.4 esitama partneri riigihankega seotud alusdokumentide eelnõu kümme tööpäeva enne riigihankega alustamist ja hankelepingu muudatuste eelnõud viis tööpäeva enne sõlmimist RÜ-le eelnõustamiseks, välja arvatud juhul, kui Riigi Tugiteenuste Keskus korraldab ise hanke elluviija või partneri eest;

7.2.9.5 toodete ja teenuste hankimisel lähtuma keskkonnahoidlike riigihangete kriteeriumitest ning tagama, et projektiga seotud tegevused ei suurenda negatiivseid keskkonnamõjusid.

7.3. TAT partner on kohustatud:

7.3.1 esitama elluviija nõudmisel punktis 6.2 nimetatud partneri organisatsiooni dokumendid;

7.3.2 esitama elluviija nõudmisel partneri järgmis(t)e eelarveaasta(te) tegevuste detailse kirjelduse ja sellele vastava eelarve kulukohtade kaupa jooksva aasta 1. oktoobriks;

7.3.3 esitama elluviija antud tähtajaks järgneva eelarveaasta TAT kulude planeerimiseks prognoosi ja jooksva eelarveaasta prognoosi parandused ja/või muudatusettepanekud lähtuvalt elluviija ja/või partneri vajadusest;

7.3.4 esitama elluviijale maksetaotluse tasutud kuludokumentide alusel hiljemalt iga kuu 10. kuupäevaks või vastavalt elluviija nõudele viis tööpäeva enne TAT prognoosis märgitud elluviija maksetaotluse esitamise tähtaega RÜ-le;

7.3.5 esitama elluviijale esimeses maksetaotluses esitatud kuludega ning edaspidi RÜ saadetud valimiridade põhjal kaasnevad lisadokumendid (sh riigihanke alusdokumendid, memod, osalejate nimekirjad, päevakavad) ja andma vajaduse korral täiendavaid selgitusi;

7.3.6 kooskõlastama elluvijaga TAT eelarvest rahastatavate riigihangete sisuliste tegevuste, sh eelarve vastavuse TAT eesmärkidega enne riigihangete tegemist;

7.3.7 esitama elluvijale elektrooniliselt TAT vahearuaande iga aasta 5. jaanuariks ja 5. juuliks ning lõpparuande elluvijaga antud tähtajaks;

7.3.8 maksma elluvijale tagasi toetuse summas, mis on märgitud RÜ tehtud finantskorrektsiooni otsuses partneri kulude kohta, elluvijaga antud tähtajaks.

7.3.9 toodete ja teenuste hankimisel lähtuma keskkonnahoidlike riigihangete kriteeriumitest ning tagama, et projektiga seotud tegevused ei suurenda negatiivseid keskkonnamõjusid.

8. Aruandlus

8.1. Elluvijaga esitab RÜ-le TAT tegevuste, tulemuste ja näitajate saavutamise edenemise vahearuaande koos lisadega e-toetuse keskkonna kaudu üldjuhul iga aasta 20. jaanuariks ja 20. juuliks vastavalt 31. detsembrile ja 30. juuni seisuga. Kui TAT tegevuste alguse ja esimese vahearuaande esitamise tähtpäeva vahe on vähem kui neli kuud, esitatakse vahearuaanne järgmiseks tähtpäevaks.

8.2. Elluvijaga tagab korrektsete TAT tegevustes osalejate andmete olemasolu registris iga kvartali lõpu seisuga hiljemalt kvartalile järgneva teise nädala lõpuks.

8.3. Elluvijaga esitab RÜ-le TAT tegevuste, tulemuste ja näitajate saavutamise edenemise lõpparuande e-toetuse keskkonna kaudu 45 päeva jooksul alates TAT abikõlblikkuse perioodi lõppkuupäevast, kuid hiljemalt 17. jaanuariks 2030. Lõpparuandes tuleb esitada teave tegevuste panusest punktis 1.1.2 nimetatud „Eesti 2035“ mõõdikutesse, millega mõõdetakse horisontaalsete põhimõtete edenemist.

8.4. Kui keskkonna töös esineb tehniline viga, mis takistab aruande tähtaegset esitamist, loetakse aruande esitamise tähtajaks järgmine tööpäev peale vea kõrvaldamist.

8.5. Kui vahearuaande ja lõpparuande esitamise vahe on vähem kui kuus kuud, esitatakse vaid lõpparuanne.

8.6. RÜ kontrollib 20 tööpäeva jooksul vahe- või lõpparuande (edaspidi koos *aruanne*) laekumisest, kas TAT aruanne on vormikohane ja nõuetekohaselt täidetud.

8.7. Kui vahearuaandes puudusi ei esine, kinnitab RÜ TAT vahearuaande.

8.8. Vahearuaandes puuduste esinemise korral annab RÜ elluvijale vähemalt kümme tööpäeva puuduste kõrvaldamiseks ning RÜ kinnitab TAT vahearuaande viie tööpäeva jooksul peale puuduste kõrvaldamist.

8.9. Kui lõpparuandes puudusi ei esine, teavitab RÜ viie tööpäeva jooksul RA-d nõuetekohase lõpparuande esitamisest. RA-l on õigus esitada viie tööpäeva jooksul oma seisukohad RÜ-le. Kui RA hinnangul lõpparuandes puudusi ei esine, kinnitab RÜ lõpparuande.

8.10. Lõpparuandes puuduste esinemise korral annab RÜ elluvijale vähemalt kümme tööpäeva puuduste kõrvaldamiseks.

8.11. TAT aruandes kajastatakse info vastavalt e-toetuse keskkonna aruande andmeväljades nõutule.

9. TAT muutmine

9.1. Kui ilmneb vajadus TAT tegevusi, tulemusi, eelarvet, näitajaid või TAT abikõlblikkuse perioodi muuta, esitab elluvijja RA-le põhjendatud taotluse (edaspidi *TAT muutmise taotlus*).

9.2. RA vaatab TAT muutmise taotluse läbi 25 tööpäeva jooksul alates selle kättesaamisest ja annab hinnangu TAT muutmise taotluse kohta peale punktis 9.4 nimetatud RÜ poolt edastatud ettepanekut ja punktis 9.8 nimetatud kooskõlastamist.

9.3. Puuduste esinemise korral annab RA elluvijjale tähtaja puuduste kõrvaldamiseks. TAT muutmise taotluse menetlemise tähtaega võib pikendada puuduste kõrvaldamiseks ettenähtud tähtaja võrra.

9.4. RA edastab TAT muutmise taotluse peale läbivaatamist arvamuse avaldamiseks RÜ-le. RÜ-l on õigus teha muudatuste kohta ettepanekuid. RÜ esitatavate ettepanekute tähtaeg kooskõlastatakse RA-ga muudatuste sisust ja ulatusest lähtuvalt.

9.5. RÜ võib elluvijjale või RA-le teha ettepanekuid TAT eelarve muutmiseks, kui TAT aruandes esitatud andmetest või muudest asjaoludest selgub, et muudatuste tegemine on vajalik TAT eduka elluviimise tagamiseks.

9.6. TAT muutmist ei saa taotleda sagedamini kui üks kord kuue kuu jooksul, välja arvatud juhul, kui on olemas RÜ nõusolek.

9.7. RA võib TAT-d muuta, kui selgub, et muudatuste tegemine on vajalik TAT edukaks elluviimiseks või elluvijjal ei ole toetuse kasutamist ettenähtud tingimustel võimalik jätkata. Kui TAT rakendamisel on kalendriaasta lõpu seisuga tekkinud eelarveliste vahendite jääk, on RA-l õigus vähendada TAT kogueelarvet kalendriaasta kasutamata jäänud eelarve summa ulatuses.

9.8. TAT muutmise eelnõu kooskõlastatakse vastavalt ühendmääruse §-le 48.

9.9. TAT muutmiseks punkti 9.1 tähenduses ei loeta:

9.9.1 punktis 7.1.1 nimetatud järgmis(t)e eelarveaasta(te) eelarve kulukohtade kaupa esitamist ja muutmist;

9.9.2 eelarves näidatud toetuse muutumist aastati, tingimusel et TAT kogutoetuse summa ei muutu.

9.10. RA vaatab punkti 9.9 kohase muudatustaotluse läbi 20 tööpäeva jooksul ning puuduste mitteesinemise korral esitab punkti 9.8 kohaselt kooskõlastamisele. Peale kooskõlastamist esitab RA eelarve ministrile kinnitamiseks.

9.11. Punkti 9.9 kohases muudatustaotluses puuduste esinemise korral annab RA elluvijjale tähtaja puuduste kõrvaldamiseks. Eelarve menetlemise tähtaega võib pikendada puuduste kõrvaldamiseks ettenähtud tähtaja võrra.

9.12. Eelnevalt RA-ga kirjalikult kooskõlastades ei eelda TAT muutmist konkreetse(te) aasta(te) eelarve muutmise tingimusel, et TAT kogutoetuse summa ei muutu, kui kinnitatud eelarve kuluridasid ei muudeta ühe kalendriaasta jooksul kumulatiivselt rohkem kui 15%.

9.13. Peale punktis 9.12 nimetatud muudatuste kooskõlastust esitab elluvijja viie tööpäeva jooksul muudetud eelarve koos RA kooskõlastusega RÜ-le e-toetuse keskkonna kaudu.

10. Finantskorrektsiooni tegemise alused ja kord

Finantskorrektsioone teeb RÜ vastavalt ühendmääruse §-dele 34–37.

11. Vaiete lahendamine

11.1. RA otsuse või toimingu vaide või vaidlustuse menetleja on RA.

11.2. RÜ otsuse või toimingu vaide või vaidlustuse menetleja on RÜ.

11.3. Vaide esitamisele ja menetlemisele kohalduvad perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse §-des 31 ja 32 nimetatud erisused haldusmenetluse seaduses sätestatud vaide esitamise regulatsioonile. Vaidlused riigiasutuste, sh valitsusasutuste vahel lahendatakse Vabariigi Valitsuse seaduses sätestatud korras.

Lisad

Lisa 1. TAT finantsplaan ja eelarve kulukohtade kaupa

Lisa 2. TAT tegevuste detailne kirjeldus